

İletişim Eğitimi ile İlgili Makaleler Üzerine Tematik Bir İnceleme

Başvuru Tarihi (Submitted):15.09.2023

Kabul Tarihi (Accepted): 29.11.2023

A Thematic Review on Communication Education Articles

Veysel ÇAKMAK¹

Atıf (Cite as): Çakmak, V. (2023).

İletişim Eğitimi ile İlgili Makaleler Üzerine Tematik Bir İnceleme.

Akdeniz İletişim, (20. Yıl Özel Sayısı -42), 163-184.

<https://doi.org/10.31123/akil.1361024>

Öz

Çalışmanın amacı iletişim eğitim konusunda Türkiye’deki araştırmaları tespit etmek ve bu araştırmaların genel durumunu temalara göre değerlendirmektir. Araştırmada betimsel içerik analizi yapılmıştır. Araştırmada DergiPark internet sitesinde iletişim eğitimi konusunda yayınlanan 52 makale örneklem olarak seçilmiştir. Makaleler “iletişim eğitimi” anahtar kelimesi kullanılarak elde edilmiştir. Makaleler Wilson ve arkadaşlarının (2023) belirlediği, eğitmen kaynakları, eğitmen davranışı, K-12 eğitimi, etik ve özgür konuşma, kamu önünde konuşma ve tartışma, teknoloji, iletişim etkileşimi, kimlik ve kültür ile değerlendirme teması üzerinden analiz edilmiştir. Makalelerin neredeyse yarısının değerlendirme makalesi olduğu sunucuna varılmıştır. 1998 yılından 2023 yılına kadar yayınlanan makalelerde genel olarak 70 yıllık iletişim eğitimi değerlendirilmiştir. Temel sorunların fakülte ve mezun sayısının fazla olduğu, kaynakların yeterli düzeyde olmadığı, tespit edilmiştir. Özellikle iki konu üzerinde tartışılmıştır. İlki medya sektörüne personel mi yetiştirmek yoksa toplumu analiz eden genel kültürü kapsamlı olan, sorgulayan bir birey mi yetiştirmek. İkinci olarak müfredatların hazırlanması ve güncellenmesi konusu makalelerde tartışılmıştır. Ayrıca YÖK’ ün akreditasyon ve yeterlilik uygulamalarının iletişim eğitimini etkilediği düşünülmektedir. Bu çalışma yazarların iletişim eğitimi konusunda geçmişten günümüze kadar ortaya koyduğu fikirlerin değerlendirilmesi açısından dikkat çekicidir.

Anahtar Kelimeler: *İletişim Eğitimi, İletişim, Tematik Analiz, DergiPark*

Abstract

The objective of this study is to catalogue and assess research pertaining to communication education in Türkiye, categorising them according to thematic focus. A descriptive content analysis method was employed for this research. From the DergiPark platform, 52 articles concerning communication education were chosen for analysis. These articles were procured using the search term “communication education” and subsequently scrutinised based on themes posited by Wilson et al. (2023), namely: educator resources, teacher behaviour, K-12 education, ethics in conjunction with free speech, public oration and debate, technological advances, communicative interaction, cultural and individual identity, and evaluative methods. Our findings suggest that nearly half of these articles centred around evaluative methodologies. The body of work published between 1998 and 2023 predominantly reflects upon seven decades of evolution in communication education. The prevailing challenges identified encompass an overabundance of faculties and alumni and a palpable deficiency in requisite resources. Two salient issues emerged from the discourse: firstly, the debate over whether the emphasis should be on training individuals for media-specific roles or cultivating critically-minded individuals enriched with a comprehensive cultural understanding capable of societal analysis. Secondly, there was significant deliberation regarding the formulation and periodic revision of curricula. Moreover, the accreditation and qualification protocols as mandated by YÖK are perceived to have a consequential impact on communication education. This study is remarkable in terms of evaluating the ideas put forward by the authors on communication education from past to present.

Keywords: *Communication Education, Communication, Thematic Analysis, DergiPark*

¹ Doç. Dr., Aksaray Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü, veyselcakmak@aksaray.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5785-7636

Giriş

İletişimin önemi sosyal, örgütsel ve iş dünyasında önemli bir konu haline gelmiştir. İnsanlar kelimeleri ve sembolleri tam olarak oluşturamadığında “burada iletişim problemi var” veya “iletişim kopukluğu var” gibi ifadeler yaygın olarak kullanılmaktadır. Şüphesiz ki insanoğlu konuşmaya başladığı ilk günden itibaren başarısızlıklar yaşamıştır. İletişim üzerine en eski metinlerden bazıları konuşma konusunda tavsiyelerde bulunmaktadır. İletişim zorlukları olduğu sürece insanlar sorunlarını nasıl çözeceklerini ve başarılarını nasıl yükselteceklerini öğrenmek için motive olmuşlardır. İletişim eğitimi bu motivasyondan doğmuştur. Hatta antik düşünürlerin birbirlerine “Bir de şu şekilde düşünmeyi denedin mi?” gibi önerileri hayal edilebilir (S. Morreale vd., 2014, s. 345).

Tüm Dünya’da iletişim teknolojileri gelişmekte ve neredeyse her alanda kullanımı artmaktadır. Son yıllarda sosyal medya teknolojileriyle birlikte bireyler sayısız iletişimde bulunmaktadır. İletişim teknolojilerinin artması, tüm bireylerin etkin iletişimde bulunması iletişim ve iletişim eğitiminin gerekliliğini göstermektedir.

İlk olarak Amerika’da başlayan iletişim eğitimi son elli yıldır Türkiye’deki üniversitelerde farklı programlarda düzenli olarak verilmektedir. İletişim eğitimi alan ilk öğrenciler 1969 yılında Gazetecilik, Halkla İlişkiler, Radyo Televizyon Bölümleri’nden diplomalarını almışlardır (Tokgöz, 2003, s. 22). İletişim eğitimi konusunda lisans eğitimi yaklaşık 1969 yılından itibaren verilmektedir. Geçmişten günümüze önlisans, lisans, lisansüstü ve açıköğretim programları içerisinde farklı alan isimleri ile iletişim eğitimi vermeye devam etmektedir.

İletişim eğitiminin amacı iletişim sektörüne

donanımlı medya profesyoneli yetiştirmektir (Özkanal & Özgür, 2017, s. 7). Aynı zamanda genel kültür konularında yeteri kadar bilgiye sahip ve sorgulayan bir insan yetiştirmek özellikle fakültelerin temel hedeflerindedir.

Bu çalışmada Türkiye’de verilen iletişim eğitimi ile ilgili yayınlanmış makaleler tematik olarak ortaya konulmaya çalışılmıştır. Elde edilen bilgiler doğrultusunda iletişim eğitimi konusunda temel sorunlar ve çözümler ortaya konulacaktır.

1. Literatür Taraması

Birçok insan sözlü iletişimde akademik, kişisel ve mesleki başarının temel olduğu konusunda hemfikirdir. Fakat insanlar seslenme yeteneği ile doğalar bile iletişim yetkinliğini oluşturan bilgi, tutum ve yeteneklere sahip olarak doğmazlar. Etkili ve nitelikli iletişim kurma becerisi öğrenilmeli ve öğretilmelidir. İletişim bilimi öğrencilerin, kişisel mesleki ve eğitsel gelişimleri için iyi bir konumdur. Kısaca iletişim bilimi eğitim sisteminin hedefleri ve toplumun gelişmesi için merkezi bir öneme sahiptir (S. P. Morreale & Pearson, 2008, s. 225).

Günümüzde iletişim biliminin gelişmesini kurumsal olarak üniversiteler üstlenmektedir. Üniversite bir toplumun her alanını etkileyen, bireyler ile toplumun fertlerini buluşturan, topluma yön veren kurumlardır. Süreklilik arz eden bu eğitim kurumlarında iletişim eğitimi de büyük önem arz etmektedir.

İletişim eğitiminde öncelikle toplumu aydınlatacak entelektüel öğrenci yetiştirilmelidir. Bu entelektüel amatör ruhlu, yaratıcı ve yeniliklere açık olmalıdır. Teorik bilgilerini pratik ağırlıklı ders veren öğretim üyelerine taşıyarak yeni bir bakış açısı ortaya koyabilir. Böylelikle teorik ve pratiğin sentezi oluşturulmuş olur (Öztürk, 2011, s. 155).

İletişim eğitimi ile ilgili temel sorunlara bakıldığında en büyük eksikliklerin pratik alanlarda olduğu ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin iletişim alanlarında kendilerini deneyimleyeceği fırsatların sunulması son derece önemlidir. Öğrenciler ilk yıllarda okul laboratuvarında deneyimler kazanması, ilerleyen yıllarda ise staj ve işyeri eğitimi verilerek kendini geliştirmesi gerekmektedir (Can, 2018, s. 2).

İletişim eğitimi konusunda bir başka nokta ise açık ve uzaktan eğitim alanında çok sayıda programların bulunmasıdır. Öğrenciler örgün programlara göre daha düşük puanla bu açıköğretim programlarına girmektedir. Programların alan yeterliliklerine bakıldığında, çıktı ve öğrenmelerde benzerlik bulunmaktadır. Türk Yükseköğretim Alan Yeterlilikleri'ne göre programların gözden geçirilmesi gerekmektedir. Ayrıca iletişim eğitimi konusunda aidiyet duygusunun geliştirilmesi gerekmektedir (Özkanal & Özgür, 2017, s. 21).

Dağtaş (2011, s. 46) iletişim eğitiminde kuram/uygulama tartışmasından uzaklaşılması gerektiğini vurgulamaktadır. Ders müfredatlarının belirlenmesini iletişim fakültelerine bırakılmalıdır. İletişim alanında eleştirel yaklaşımları ele alan araştırmaların yapılması liberal çalışmalarla etkileşimler kurarak toplumun anlaşılması ve onu etkileyen, değiştiren, dönüştüren araştırmalar yapılması gerekmektedir.

Alemdar (2018, s. 12) ise iletişim eğitiminin ilk dönemlerini özetlemektedir. İletişim eğitimi ilk yıllarında SBF' nin (Siyasal Bilimler Fakültesi) nitelikli kadrolarıyla desteklendi. Fakat, bu dönemde mesleki eğitim yeteri kadar ilerlemedi. SBF' nin yoğunlaştığı kuramsal dersler öğrencilere aktarıldı, uygulamalı dersler kısmen küçümsendi. İletişimi temellendirecek olan tarih ve sosyoloji dersleri de tam olarak verilmediği için iletişim eğitiminde Batı Toplumlarının fikirleri ön planda oldu.

Geçmişte iletişim eğitimi konusunda birçok çalışma yapılmıştır. Ancak son yıllarda çok sayıda iletişim fakültesinin açılması ile fakültelerden mezun olan iletişim öğrencilerinin farklı alanlarda çalışması, ayrıca yeni iletişim teknolojilerinin ortaya çıkması ve etkin kullanılması, iletişim eğitiminin nasıl yapılması gerektiği konusunu tekrar gündeme taşımıştır. Bu çalışma iletişim eğitimi konusunda yazarların görüş ve önerilerini ortaya koyarak iletişim eğitiminin nasıl bir eğilim çizmesi noktasında büyük önem arz etmektedir.

2. Yöntem

Bu çalışmada verilerin toplanmasında literatür ve belge analizi, verilerin yorumlanmasında ise betimsel içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi genel olarak, insan iletişimlerinin formları üzerinden yapılır. Bu formlar yazılı belgeler, fotoğraflar, filmler ya da ses kayıtları olabilir (Berg & Lune, 2019, s. 344). İçerik analizinin amacı metinlerdeki içeriğin anlamını, temel vurgusunu, anlamak ve bu bağlamda yorumlamak için yapılır (Bal, 2016, s. 258). Betimsel içerik analizleri ise sistematik çalışmalardır. Farklı çalışmalarda kullanıldığı için literatürün sistematik bir şekilde sunulması gerekmektedir. Sunulan bilgiler doğru ve sistemli bir şekilde ortaya konulması, yorumlanması ve elde edilen bilgilerin net bir şekilde değerlendirilmesi gerekmektedir. Betimsel içerik analizlerinde incelenen çalışmalar amaçlarına uygun bir şekilde tema/kategori şeklinde sergilenebilir. İncelenen çalışmalar Ç1, Ç2,... şeklinde kodlanarak okuyucuya sunulur (Ültay vd., 2021, ss. 190-192).

Buradan hareketle, farklı temel öğeler konu ile ilgili temalara ayrılarak oluşturulan tema matrisi doğrultusunda bulgular belirlenmiştir. Her tema kendi bağlamında sistematik biçimde incelenmiştir.

Çalışmanın amacına uygun olarak veriler elde etmek için aşağıdaki ölçütler kullanılmıştır;

- İncelenen makalelerin DergiPark internet sitesinde olması,
- İletişim eğitimi alanında yapılmış olması,
- Tam metinlerine ulaşılabilir olması

Bu araştırmanın örneklemini, iletişim eğitimine ilişkin internet sitesinde akademik hakemli makalelerin bulunduğu DergiPark internet sitesinde yayınlanan makaleler oluşturmaktadır. Makalelerin taranmasında önceden belirlenmiş olan "iletişim eğitimi" anahtar kelimeleri kullanılmış ve elde edilen makaleler çalışma kapsamına dahil edilmiştir. Araştırma Ağustos 2023 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Veriler araştırmanın amacı doğrultusunda elde edilmiştir. Bu çerçevede herhangi bir yıl kısıtlaması olmaksızın 52 makale bu çalışma kapsamında incelenmiştir.

Bu çalışmada iki temel soru cevaplanmaya çalışılmıştır:

Soru 1: Türkiye’de DergiPark üzerinden yayınlanan makalelerde çoğunlukla iletişim eğitiminin hangi konuları üzerinde durulmuştur?

Soru 2: Yayınlanan makalelerde iletişim eğitimi ile ilgili temel sorunlar nelerdir?

Araştırmada uygulanan temalar Wilson ve arkadaşları (2023) ile Hendrix ve Wilson’ın (2014) çalışmalarına dayanılarak yapılmıştır. Wilson ve arkadaşlarının (2023) yaptığı çalışmada 10 kategori bulunmaktadır. Yapılan inceleme sonucunda iletişim eğitimi konusunda yazılmış 8 makalenin yukarıda belirtilen kategori dışında olduğu ve farklı bir konu çerçevesinde birleştiği tespit edilmiştir. Yazar tarafından bir (1) tema daha eklenerek araştırma son hali ile 11 tema üzerinden incelenmiştir.

Bunlar; öğretmen kaynakları, mental sağlık ve pedagoji, öğretmen davranışı, etik/özgür konuşma, kamuya açık konuşma/tartışma, teknoloji, iletişim etkileşimi, kimlik ve kültür, değerlendirme ve medya-istihdam-staj temalarıdır. Bazı durumlarda bir makale birden fazla temayı ilgilendirmektedir. Analiz makalenin en çok odaklandığı temaya göre yapılmıştır. Elde edilen makaleler M1, M2, M3 ... olarak analiz edilmiştir. Yapılan tematik analizler Tablo 1’de gösterilmiştir.

3. Bulgular ve Analiz

Her bir tema ayrı ayrı analiz edilip yorumlanmaya çalışılmıştır. Ayrıca değerlendirme temasının makale sayısı fazla olması nedeniyle bu tema konulara ayrılarak açıklanmıştır.

3.1.Eğitmen Kaynakları ve Profili (2)

Eğitmen kaynakları ve profilini teması incelendiğinde toplamda iki araştırma olup, makalelerin % 4’ünü temsil etmektedir. İlki Tokgöz’ün (2003) yaptığı tarihsel bir çalışmada, iletişim eğitimi veren kadroların kurumsal bir lisansüstü eğitiminden geçmediğini vurgulamıştır. Akgül ve Akdağ ise (2018, s. 18) iletişim fakültelerindeki akademisyen profilini değerlendirerek, fakültelerdeki öğretim üyelerinin çok çeşitli ve melez bir yapıya sahip olduklarını ortaya koymuşlardır.

3.2.Mental Sağlık ve Pedagoji (6)

Bu temada da 6 makale yer almaktadır. Elde edilen araştırmalar toplam makalelerin % 11’ini oluşturmaktadır. Bu temanın alt konularına bakıldığında müzik ve basına olan ilgi, gazetecilik eğitim tarihi, bütünsellik, batı düşüncesi ve entelektüel bir kişi oluşturulması üzerine makaleler yer almaktadır.

Gökbudak ve Gökbudak’ın (2003, s. 40) ele aldığı makalede radyo, televizyon ve sinema öğrencilerinin müziğe olan ilgi ve

birikimlerinin az olması ve çoğunlukla popüler müzik türlerini dinledikleri belirtilmiştir. Ayrıca öğrencilerin % 70'inin herhangi bir enstrüman çalmadığı tespit edilmiştir.

Koçak ve Yüksel (2003, s. 49) Anadolu Üniversitesi İletişim Fakültesi öğrencilerinin basına duydukları ilgi düzeylerini araştırmışlardır. Fakültenin ilk ve son dönem öğrencilerin karşılaştırılması şeklinde olan araştırmada elde edilen bulguların birbirine yakın olduklarını tespit etmişlerdir. Öğrencilerin haber takip etme yöntemleri, gazeteye ayırdıkları zaman, gazete okuma sıklıkları ve okumayı tercih ettikleri gazetelerin birbirinde net bir biçimde farklılık göstermedikleri fakat cinsiyet ve gelir değişkenlerinde farklılık gösterdiğini ifade etmişlerdir.

Tablo 1. Makalelerin Tematik İçerik Analizi

Temalar	Konular	Makale Sayısı	Makale Sayısı	Makale Kodları	Makale Sayısı ve Yüzde
Eğitmen Kaynakları	Akademisyen kadrosu	2	2	M6, M29	2 (% 4)
Mental Sağlık ve Pedagoji	Müzik ve basına olan ilgi	2	6	M3, M4, M10, M11, M18, M31	6 (% 11)
	Gazetecilik eğitim tarihi	1			
	Entelektüel yaratmak	1			
	Bütünsellik ve batı düşüncesi	2			
Eğitmen Davranışı			0		
K-12 Eğitimi	Anne çocuk iletişimi	2	4	M14, M21, M37, M48	4 (% 8)
	Derslerin değerlendirilmesi	1			
	İletişim becerisi ve çocuk edebiyatı	1			
Etik ve Özgür Konuşma	Medya etiği	1	1	M33,	1 (% 2)
Kamu Önünde Konuşma ve Tartışma	İmaj ve iletişim becerisi	1	1	M46,	1 (% 2)
Teknoloji	Çevrimiçi dersler ve uzaktan öğretim	2	4	M22, M27, M30, M45,	4 (% 7)
	Blog kullanımı	1			
	Artırılmış gerçeklik	1			
İletişim Etkileşimi		0	0		
Kimlik ve Kültür	Toplumsal cinsiyet	1	2	M15, M20	2 (% 4)
	Kültürlerarası iletişim	1			
Değerlendirme	Beklenti, genel sorun ve öneriler	8	24	M35, M40, M43 M 24, M1, M7, M12, M16, M25, M32, M36, M49 M42, M13, M17 M28, M38, M41, M50, M51, M52 M34 M5 M9	24 (% 47)
	Akreditasyon ve yeterlilik ve Kalite güvencesi	6			
	Müfredatları tekrar değerlendirme	3			
	Diğer Değerlendirmeler Fakülte/öğrenci sayıları ve Materyaller Ders çıktıları Üniversite-sanayi işbirliği Bibliyometrik analiz Kavramsal tartışma İletişim tarihi	7			
Medya/İstihdam/Staj*	Medya sektörü	5	8		8 (% 15)

	İstihdam	2		M19, M23, M26, M44, M47, M2, M8 M39	
	Staj	1			
Toplam		52	52	52	52 (%100)

*Yeni Tema

Uzun' un (2011, s. 131) ele aldığı araştırmada gazetecilik bölümlerinin üniversitede giderek daha az tercih edildiği yönünde eğilimler olduğu ayrıca, haber kuruluşlarında bilginin toplanması aşamasının artık yurttaşlara bırakıldığı vurgulanmıştır

İletişim eğitimi konusunda en dikkat çekici açıklamayı Öztürk (2011, s. 155) yapmıştır:

“İletişim eğitiminin asıl amacı, yeni entelektüeli yaratmak olmalıdır. Bu entelektüel, teori ve pratiği buluşturan, soyut ve somut arasında gidip gelen, bilgiyi uygulayabilen ve uygulamalardan, deneyimlerden teorik genellemeler çıkarabilen, yamuk bakabilen, hayatı sorgulayan, eleştiren ve gerektiğinde onu dönüştürmek için mücadele edebilen, hayatın tarafı olarak inşa edildiğinin bilinci içerisinde olan ve bu nedenle de tarafsız olarak kalmanın kendisinin bile tarafılık anlamına geldiğini kavrayan bir konumda olmalıdır. Ancak yeni entelektüelin doğuşu için önce bizlerin, öğretmenlerin, kendimizi evriltmemiz gerekiyor”.

Taşbaşı'nın (2015, s. 9) Ünsal Oskay üzerinden yaptığı araştırmada dar uzmanlaşmanın tuzacağına düşülmemesi, düşün ve bilimin belli alanlarının daralmaması ve teori yoksunluğunun olmaması alanda bütünselliği ortaya koyacağını ifade etmektedir. İletişim fakülteleri iletişim bilimleri alanında düşüncel temelde iki konu üzerinde tartışmaktadır. Bunlardan birincisi liberalizm etkisiyle, birey, bireycilik ve bireyin seçim özgürlüğünü tanımlayan iletişimsel sorunları ele alan yaklaşımdır. İkincisi ise, tarihsellik çerçevesi içinde birey ve özgürlük mitoslarını boş olarak değerlendirerek kusurlu bir dünyada kusursuz iletişim olamayacağı yönünde bakan eleştirel bir bakış açısı sunmaktadır. Oskay da iletişim bilimleri alanında eleştiri geleneğini başlatan isimlerden biridir.

Bu temadaki son çalışma ise Korkmaz Alemdar' a aittir. Alemdar (2018, ss. 26-27) Batı düşüncesinin egemenliğinden sıyrılarak iletişim ve iletişim eğitimi alanında Türkiye'de gerekli özgün yayınların yapılması ve toplumun bu noktada Amerikan etkisinden kurtulması gerektiğini vurgulamaktadır.

3.3. Eğitimci Davranışı (0) ve İletişim Etkileşimi (0)

Yapılan araştırma sonucunda eğitimci davranışı ve iletişim etkileşimi konusunda herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır.

3.4. K-12 Eğitimi (4)

İlk ve orta öğretimi kapsayan bu başlıkta 4 makale bulunmaktadır. Bu bölüm makalelerin toplam makaleyi oran % 8' dir. Bunlarda ilki annelere uygulanan iletişim becerileri eğitiminin etkisi ne olduğu ölçülmeye çalışılmıştır.

Yalçın'ın (2013, s. 191) yaptığı araştırmaya göre annelere uygulanan iletişim becerilerini ortaya koyan iletişim eğitim programının annelerin çocukları üzerinde olumlu etkisi olduğunu göstermiştir.

Ataizi ve Sever (2017, s. 139) Merrill (2002) ve Kirkpatrick'ın (1976) öğretiminin temel ilkeleri doğrultusunda bir araştırma yapmışlardır. Ele alınan konular iletişim fakültesi öğrencileri üzerinde araştırılmıştır. Bu ilkelerden ilki olan “öğrenenler gerçek dünya sorunları ile çalıştıklarında öğrenme gerçekleşir” iddiasına öğrencilerin aldığı derslerin çok azı hedefini gerçekleştirmiştir. Ayrıca öğrencilerin neredeyse yarısının akademisyenlerin yeterliliğini sorguladığı vurgulanmıştır.

İldan Çalım ve Saruhan (2019, s. 118) kişilerarası iletişim eğitiminin ebevein iletişim becerilerine ve annelerin doğum memnuniyetine etkisini Travelbee Kuramı'na göre araştırmışlardır. Araştırmada ebe örneklem grubu ve lohusa

örneklem grubundan olmak üzere 127 kişi bulunmaktadır. Kişilerarası iletişim eğitimi öncesi ve sonrasında yapılan analizlerde Travelbee Kuramı'na göre verilen kişilerarası iletişim eğitiminin ebelerin iletişim becerilerini geliştirdiği, annelerin doğum memnuniyetini artırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bölümün son makalesinde Akkaya ve arkadaşları (2021, s. 405) çeviri çocuk edebiyatında yer alan iletişim çatışmalarını örneklerle ortaya koymuşlardır. 'Bunun Adı Findel', 'Hayvanlar Toplantısı', 'İçimdeki Büyükanne' ve 'Küçük Cadı Yeşil' adlı eserlerde iletişim çatışmaları incelenmiştir. Eserlerde diyaloglar olması nedeniyle çok sayıda iletişim çatışması olduğu, bunların çoğunluğunun tümenden reddetme ve aktif çatışmalar olduğu tespit edilmiştir. Bunların sebeplerinin de kuşak farklılığı olduğu tespit edilmiştir.

3.5. Etik ve Özgür Konuşma (1)

Bu tematik analizde 1 makale tespit edilmiş olup toplam makaleye oranı % 2'dir. Çaplı ve Taş'ın (2018, s. 74) üzerinde durduğu araştırma medya etiğini açıklamaktadır. "Sloganlara dayalı ahlak" anlayışının var olduğunu, öğrencilerin kendilerinin "ahlaki akıl yürütme becerisinin" yetersiz olduklarını vurgulamışlardır.

3.6. Kamu Önünde Konuşma ve Tartışma (1)

Elde edilen bu makale yüzde % 2'lik bir payı oluşturmaktadır. Kendilik tutarlılığı, beden imajı ve iletişim becerileri arasındaki ilişkiyi inceleyen bu çalışmada kendilik tutarlılığının iletişim becerisi üzerinde düşük bir etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir (Sezgin & Güler, 2021, s. 225).

3.7. Teknoloji (4)

Toplamda 4 makale tespit edilmiş olup, iletişim eğitim ile ilgili %7 lik bir dilimi oluşturmaktadır. Bu temada çevrim içi dersler, açık ve uzaktan öğretim, blog

kullanımı ve artırılmış gerçeklik konuları bulunmaktadır.

Bakan ve Bakan'ın yaptığı araştırmaya göre (2017, s. 14) Kitleli Açık Çevrimiçi Dersler (KAÇD) gelişmiş ülkelerin tarafından da yaygın bir şekilde kullanılarak zamanla bağımsız platformlara dönüşmüştür. İlerleyen zamanlarda açık üniversitelerin yerini alacağı düşünülmektedir

Türkiye'deki Yükseköğretim'de açık ve uzaktan öğretime ilişkin Özkanal ve Özgür'ün (2017, s. 21) iletişim eğitimine ilişkin yaptığı araştırma dikkat çekicidir. Yazarlar aşağıdaki sonucu elde etmişlerdir;

"programlarda program çeşitliliği ve uzmanlık söz konusu değildir ve genel eğitimler olarak değerlendirilebilir. Bu açıdan bakıldığında sektörün ihtiyaç duyduğu uzmanlıklara yönelik olarak programlar yeniden düzenlenebilir. İletişim eğitimi aynı zamanda da belirli teknik yeterliliklerin bilinmesini gerektiren bir alandır. Bu nedenle programlarda teknik yeterliliklere ilişkin olanakların sanal ortamlarda öğrencilere sunulması gerekir".

Kurumların hizmetiçi eğitimi bağlamında yeni medya araçlarından blogların kullanımını araştırılmıştır. Yapılan araştırmaya göre iletişim eğitiminin amacına ulaşabilmesi için yeni medya platformlarının kullanılması gerekmektedir. Çok sayıda özelliği içinde barındıran, kullanım kolaylığı, ulaşılabilir olması ve herkes tarafından bilinmesi bu gerekliliği doğurmuştur (Çiftçi, 2018, s. 58).

Teknoloji teması konusunda artırılmış gerçeklik ve iletişim eğitimi üzerinde yapılmış bir makale bulunmaktadır. Küniçen ve Demirci'nin (2021, s. 98) derleme türü olarak yazdığı bu çalışmada artırılmış gerçeklik teknolojisinin eğitim alanında kullanılması için öncelikle kullanılacak donanımlara karar verilmesi, gerekli yazılım alt yapısının oluşturulması,

eğitim içeriğinin artırılmış gerçeklik teknolojisine uyarlanması gibi bazı aşamalardan geçmesi gerektiğini vurgulamışlardır.

Yeni medyanın etkin olarak kullanıldığı günümüzde iletişim eğitimi konusunda teknoloji temasında sadece dört adet araştırmanın yapılması bu alanın yeteri kadar incelenmediğini göstermektedir. Facebook, Instagram, Twitter, Tiktok ve Youtube gibi büyük platformlar kullanılarak iletişim eğitimine destek verildiği bilinmektedir.

3.8. Kimlik ve Kültür (2)

Bu tema altında 2 adet makaleye rastlanmıştır. Makalelerin toplam makaleye oranı % 4' tür.

Makalelerden ilki Cangöz' ün (2014, s. 62) öğrencilerin toplumsal cinsiyet farkındalığı ve cinsiyetçi şiddetle ilgili görüşleri ele alınmıştır. Çalışmada gazeteci adaylarının bilgi yetersizliği ve ataerkil toplumun norm ve ilkelerini tekrarlayan yanıtla ulaşılmıştır. Bu durum da yazarı kaygılandırmaktadır.

Temanın ikinci makalesinde kültürlerarası iletişim dersi kapsamında öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık konusunda algıları sorgulanmıştır. Yapılan araştırma sonucunda katılımcıların kendilerini çoğunlukla kültürlerarası duyarlılığın kabul etme basamağında oldukları tespit edilmiştir (Aksoy, 2016, s. 49).

3.9. Değerlendirme (24)

İletişim eğitimi ile ilgili elde edilen makalelerin neredeyse yarısı bu tematik alanda yazılmıştır.

Değerlendirme teması altında 8 makale "beklenti, genel sorun ve öneriler", 6 makale "akreditasyon, yeterlilik ve kalite güvencesi", 3 makale "müfredatların tekrar değerlendirilmesi" alt konu başlıklarından oluşmaktadır. Kalan 7 makalede iletişim

eğitimine yönelik farklı değerlendirmeler yapılmıştır.

3.9.1. Beklenti, Genel Sorun ve Öneriler

Dağdaş ve Kaymas (1998, s. 109) ile Güz ve arkadaşlarının (2017, s. 1555) derleme şeklinde yaptığı makalede iletişim eğitiminin 5 yıl olmasını önermektedir. İlk yıl yabancı dil hazırlık olması, lisans eğitiminin ilk iki yılının iyi bir entelektüel yetiştirmek için temel kültür derslerinin ağırlıkta olması, son iki yıl ise meslek derslerine önem verilmesini önermektedir.

Özer (2006, s. 73) Ankara'da ulusal medyada çalışan 120 kişilik muhabir grubu üzerinden gazetecilik eğitimi özelinde iletişim eğitimini geliştirmek için düşünceler ortaya koymaya çalışmışlardır. Yazar, derslerin genel formasyon haricinde %70 oranında iletişim kuramları % 30 oranında uygulamaya ayrılmasını, iyi bir yabancı dil bilinmesi içinde hazırlık sınıfının zorunlu tutulmasını önermiştir. Ayrıca yazar kapsamlı bir staj eğitiminin olması gerektiğini vurgulamıştır.

Şeker ve Şeker (2011, s. 117) fakülte ve öğrenci sayıları üzerinden yaptığı değerlendirmede mezunların temel sorunlarının istihdam olduğunu tespit etmişlerdir. Mezun sayısındaki artış ile istihdam üretimindeki artışın paralel olmadığını, nitelikli öğrencilerin iletişim fakültelerini tercih etmemeleri sonucunda, fakülteler niteliksiz eğitim kurumlarına dönüşmektedir. Ayrıca öğretim elamanı, donanım eksikliği ve parasal olarak yeteri kadar desteklenmemesi, yenilikleri fakültelerin takip etmekte zorlanmasına neden olmaktadır.

Atabek ve Şendur Atabek (2014, s. 160) iletişim eğitiminin nasıl olması gerektiğini öğrenciler, akademisyenler ve meslek mensupları üzerinden araştırmayı amaçlamışlardır. Üç paydaş da uygulamalı dersler, teknolojik olanakların ve yabancı dil eğitimi derslerinin artırılması konusunda

hem fikirdirler. Öğrenciler akademisyen ve meslek mensuplarında fikir alınmasını olumlu karşılamışlar, fakat akademisyenler öğrencilerden görüş alınması konusunda çok fazla istekli değildir. Aynı zamanda paydaşların tümü mevcut eğitim sistemini beğenmemektedir. Yazarların önerisi paydaşların fikirlerine önem verilmesi, farklı olan fikirlerin akılcı bir şekilde değerlendirilerek iletişim eğitimi konusunda ilerleme katedilmesidir. Ayrıca yazarlar *“Türkçe eğitim iletişimi literatürünün yeni çalışmalarla gelişmesi ve bu gelişmenin iletişim eğitiminin iyileşmesine katkı sağlayacağını”* dilemektedirler.

İletişim fakültesi akademisyenleri ve sektör temsilcileri ile yapılan görüşmelerde (Can, 2018, s. 71) taraflar ortak hareket etme arzusunda olduklarını bildirmişlerdir. İlk yıldan itibaren teknolojik araçların kullanımının öğrenilmesi, dijital ortam olanaklarının iletişim fakültesi öğrencilerine sunulması/sağlanması gerekmektedir.

Yüksel ve arkadaşları (2019, s. 33) Anadolu Üniversitesi İletişim Fakültesi öğrencilerinin fakülte ve bölümleri ile ilgili beklentileri üzerine bir makale ele almışlardır. Yazarlara göre iletişim eğitiminde üç farklı boyut bulunmaktadır. Ya kuramsal derslere ağırlık verilmesi ya uygulamalı derslere ağırlık verilmesi ya da ikisi arasında eşit bir dağılım olması boyutudur. Literatürde bu tartışmalar devam ederken asıl problem “hedefin bulunmamasıdır”. 10 yıl önce de benzer bir çalışma yapılmıştır. 10 yıl önceki memnuniyet düzeyi ile günümüzdeki memnuniyet düzeyi arasında negatif yönde artış devam etmektedir. İş bulma konusundaki umutsuzluk ve yurt dışına gitme isteklerindeki artış da devam etmektedir.

Tanacı ve Balcı (2021, s. 425) akademisyen, öğrenci ve sektör temsilcileri ile görüşme

yaparak iletişim eğitimini değerlendirmişlerdir. Kadınların erkeklere oranla mesleğe daha fazla istek duydukları erkeklerin ise bölüme daha az istek duydukları ve çok fazla beklenti içine girmedikleri ortaya çıkmıştır. Yapılan mülakatlara göre akademisyen ve sektör temsilcilerinin görüşlerinin benzeştiği tespit edilmiştir. İstihdam konusunda nitelikli personel eksikliği olduğu, teknolojinin gazeteciliğe büyük bir etkisi olduğu üzerinde durulmuştur. Derslerin yeterli görülmesi hemfikir olmasına rağmen, sektör temsilcileri uygulamalı ders sayısının artırılması gerektiğini vurgulamıştır.

3.9.2. Akreditasyon, Yeterlilik ve Kalite (6)

İşçan ve Ayhan' ın (2017, s. 163) ele aldığı makalede Avrupa Yeterlilik Çerçevesi Referans Seviyeleri esas alınarak Kırgızistan iletişim eğitimi değerlendirilmiştir. Bişkek Beşeri Bilimler Üniversitesi (BGU), Kırgızistan Milli Üniversitesi (KGNU) ve Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi (KTMÜ) arasındaki değerlendirmeler medya temsilcileri tarafından yapılmıştır. Yapılan anketin “beceri” (görsel tasarım becerisi, mesleki teknik beceri, metinsel beceri, işitsel beceri ve sözel beceri) ve yetkinlik (bağımsız çalışabilme ve sorumluluk alabilme yetkinliği, öğrenme yetkinliği, iletişim ve sosyal yetkinlik ve alana özgü yetkinlik) ana başlıklarındaki değerlendirmelere göre KTMÜ'nün diğer üniversitelere göre daha fazla başarılı olduğu tespit edilmiştir.

Aziz ise (2020, ss. 26-27) Türkiye’de Yükseköğretimde kalite güvencesi ve iletişim eğitim akreditasyonu konusunda yaptığı araştırmada Türk Yükseköğretiminde kalite ve akreditasyonu ve iletişim eğitiminde akreditasyon konuları üzerinde odaklanmıştır. İletişim eğitimi konusunda akreditasyon yetkisinin İLAD'ın (İletişim Araştırmaları Derneği) 2018 yılından itibaren bu görevi

üstlendiğini vurgulamıştır. Yazar her yükseköğretim kurumunun kendi bilimsel özgürlüğünü koruyarak YÖKAK (Yükseköğretimde Kalite Kurulu) ile birlikte uluslararası ölçütler çerçevesine sahip olmasını vurgulamıştır.

Avrupa Yükseköğretim Alanı (AYA) çerçevesinde Türkiye'deki iletişim eğitimini değerlendiren Erdenir (2021, s. 59) İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi ile Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi'ni nicel yöntemlerle analiz etmişlerdir. Yapılan analizlerde İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi'nin alan derslerinin fazla, Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi'nin alan derslerinin az olduğunu fakat AYA sonrası iki ders grubunun derslerinin birbirlerine yaklaştığı vurgulanmıştır. Ayrıca Dünya'yı etkisi altına alan salgınlar nedeni ile uzaktan eğitim ve pedagojik yeniliklere açık olunması ve dijital platformlarda sürdürülmeye başlanılan iletişim eğitiminin daha da geliştirilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Başka bir araştırmayı Beşbudak ve arkadaşları (2022, s. 118) gerçekleştirmiştir. Yazarlar İletişim Araştırmaları Derneği (İLAD) ve Avrupa İletişim Araştırmaları ve Eğitim Derneği (ECREA) nin karşılaştırmalı tema analizinde bazı farklılıklar olduğunu tespit etmişlerdir. İLAD programların bilgi, beceri ve yetkinlik üzerine kurarken, ECREA ise bölümlerini farklı ve özgün iletişim çalışmaları alanı geliştiren, medya ve iletişim çalışmaları içinde olan fakat yeterince temsil edilmeyen alanlara yönlendirmiştir.

İnce'nin (2022, s. 422) ele aldığı çalışma bir görüş niteliğindedir. İletişim Fakülteleri Dekanları Konseyi'nin (İLDEK) 2022 Mayıs ayında Isparta' da gerçekleşen toplantıyı değerlendirmiştir. Toplantıda özellikle yerli ve yabancı iletişim fakültelerindeki gelişmelerin takip edilmesi ve dijitalleşmeye uygun olarak yeni medya bölümlerinin açılması ve mevcut

bölümlerin de buna göre güncellenmesinin tartışıldığını ifade etmiştir.

Kaygusuz' un (Kaygusuz, 2023, s. 147) ele aldığı çalışma Türkiye'deki iletişim eğitiminin akreditasyonu üzerinedir. Çalışmada akredite programlardaki idareci akademisyenlerin görüşlerine başvurulmuştur. 11 akademisyen ile yapılan görüşmede iletişim eğitimindeki akreditasyonun temelini yükseköğretimde yaygınlaşan akreditasyon uygulamasının neden olduğunu ve akreditasyonun iletişim fakülteleri arasında rekabeti artırdığı sonucu elde edilmiştir. Ayrıca akreditasyonun kurumlar için bir yenilenme, organizasyon şemasında düzenleme, müfredatları güncelleme, kadroların geliştirilmesi, fiziksel ortamların ve finansal kaynakların iyileştirilmesine yol açtığı tespit edilmiştir.

3.9.3. Müfredatların Tekrar Değerlendirilmesi

Polat ve Seyfi' (2019, s. 32) nin ele aldığı makalede hizmet sektöründeki iletişim teknolojilerinin kullanıldığı Çağrı Merkezi bölümlerinin müfredatları değerlendirilmiştir. Yapılan değerlendirmede müfredatların iletişim, pazarlama ve bilgisayar bilgisi ve yetkinliklerinin ön plana çıkarılarak güncellenmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Kılıç' ın (2020, s. 375) ele aldığı makale devlet okullarındaki iletişim programlarının müfredatlarını incelemektedir. İletişim eğitimi, yükseköğretimde fakülteler tarafından verilirken, ortaöğretimde meslek liseleri tarafından verilmektedir. Meslek liselerindeki müfredatlar genellikle meslek derslerinden oluşması öğrencilerin üniversite sınavlarından başarısız olmalarına neden olmaktadır. Kendi alanlarıyla ilgili bir bölüm tercih ettiklerinde ek puan verilmemektedir. Meslek liselerinde iletişim eğitiminde araç gereçlerin yetersiz olması özellikle radyo

televizyon bölümlerinde derslerin sadece teorik olarak yapılmasına neden olmaktadır.

Baritci (2021, s. 700) ise iletişim eğitimi konusunda 1992 yılı öncesi Basın Yayın Yüksekokulu müfredatları ile 1992 yılı sonrası İletişim Fakültesi müfredatlarını karşılaştırmalı analiz şeklinde incelemiştir. İstanbul Üniversitesi ve Ankara Üniversitesi'ndeki iletişim eğitiminin incelenmesi sonucunda her iki basın yayın yüksekokulunun genel kültür derslerinin alan derslerinden daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Yazar 1992 yılından sonra basın yayın yüksekokullarının fakülteye dönüştürülmesiyle birlikte İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi'nin alan derslerini gittikçe artırdığını vurgulamıştır.

3.9.4. Diğer Değerlendirmeler

Arık ve Bayram'ın (2011, s. 97) ele aldığı makale iletişim fakültelerindeki öğretim üyelerini sayısal olarak değerlendirmektedir. Toplam 700 öğretim üyesinin görev yapmakta, 44 iletişim fakültesinin yarısından fazlası İstanbul ve Ankara' da bulunmaktadır. Ayrıca "televizyon haberciliği ve programcılığı", "fotoğraf ve video", "yeni medya", "bilgi ve belge yönetimi", "sanat yönetimi" ve "kültür yönetimi" gibi bölümlerde müfredata dahil edilmiştir.

Elpeze Ergeç'in (2014, s. 23) ele aldığı makalede 48 üniversitenin iletişim fakültelerinin web siteleri içerik analiz yöntemiyle incelenmiştir. Yükseköğretim hizmetlerindeki uluslararasılaşmak ve akademik hareketlilik çerçevesinde iletişim fakültelerinin %50'sinin bu yapıya uyduğu geri kalanının ise uymadığı tespit edilmiştir.

Çubukçu ve arkadaşları (2017, s. 337) fotoğrafçılık uygulamalarının iletişim eğitimi üzerindeki etkisini ele alan bir çalışma yapmıştır. Yazarlar 30 öğrenciden elde ettiği verileri içeriz yöntemi ile analiz etmişlerdir. Araştırmaya katılan

öğrencilerin tamamında, "gözlem merakının artması", "kendini anlama/keşfetme", "dikkat ve odaklanma sürelerinin artması", "farklı açılardan (çok yönlü) bakabilme", "empati kurabilme" ve "önyargının" azaltılması gibi olumlu davranışlar tespit edilmiş. Elde edilen bulguların YÖK' ün kabul ettiği TYYÇ (Türkiye Yükseköğretim Temel Alan Yeterlilikleri) çıktıları ile örtüştü sonucuna varılmıştır.

Dağtaş'ın (2011, s. 45) ele aldığı makalede Üniversite-sanayi işbirliği perspektifinden Türkiye'deki iletişim eğitimi değerlendirilmiştir. Yazar yeni sağ siyasaların üniversiteleri şekillendirdiği, sadece kâr/zarar analizine dayanak şirketler gibi yönetilmek istendiğini eleştirmektedir. Bilimsel eğitimin kendisinin bir meta haline getirildiğini vurgulamıştır. "Her üniversiteye bir iletişim fakültesi" yaklaşımına karşı olan yazar, üniversite eğitiminin akademik bir eğitim olduğu, zanaatın öğretilmemesi gerektiği, öğretilecek her türlü uygulamanın kavramsal bakış açısıyla ortaya konulması gerektiğini vurgulamıştır.

Koç' un (2021, ss. 689-694) ele aldığı makalede, Radyo, Televizyon ve Sinema (RTS) Anabilim Dalına ait 260 doktora tezi incelenmiştir. İnceleme sonucunda RTS alanında yazılmış tezlerin %37'lik bir oranla nitel yöntemle araştırma gerçekleştirilmiştir. Sinema üzerine üretilen tezlerin %19' unun teorik bilgiye dayandığı diğer %80' lik bölümün ise veri incelemelerine (film çözümlemesi, görüşme sonuçları, anket değerlendirmesi gibi) dayandığı tespit edilmiştir. Doktora tezlerinin özellikle 2016 yılından sonra yükseldiği, sosyal medyanın yaygın kullanımı ile görsel kültür ön plana çıkarak, sinema ve yeni medya çalışmalarına ilginin arttığı tespit edilmiştir.

Öksüz ve Görpe (2019, s. 15) ise "halkla ilişkiler mi kurumsal iletişim mi"

tartışmasını ortaya atan bir çalışma yapmışlardır. Araştırma İstanbul ve İzmir’deki halkla ilişkiler-kurumsal imaj uygulayıcıları ve üniversitelerde görev yapan akademisyenlerden veri alınarak analizler yapılmıştır. Sonuçta ise sektörde çalışanların halkla ilişkiler yerine kurumsal iletişim tercih ortaya çıkmıştır. Kurumsal iletişim daha kapsayıcıdır ve işletmenin fonksiyonlarına daha yakındır, görevi fazladır ve üst yönetimden daha fazla destek almaktadır.

Son olarak Tokgöz (2003, s. 9-32) Türkiye’deki iletişim eğitiminin son 50 yıllık bir değerlendirmesini yapmıştır. Medya, sermaye, teknoloji ve eğitim politikası üzerinde durmuştur. Gazetecilik eğitimi, Basın Yayın Yüksekokulu, doçentlik gibi birçok konulara değinerek iletişim eğitiminin kurumsallaştığını vurgulamıştır. Başlangıçtan itibaren, medya, sermaye, teknoloji, eğitim politikası gibi değişkenlerin iletişim eğitiminde etkili olduğunu fakat yıllara göre bu etkinin farklılaştığını ifade etmiştir. Lisans iletişim eğitiminin kurumsallaşmasına rağmen lisansüstü iletişim eğitiminin henüz kurumsallaşmadığını vurgulamıştır.

3.10. Medya, İstihdam ve Staj (8)

Bu temada 8 makale olup, toplam makalelerin yüzde 15’lik dilimini oluşturmaktadır.

Medya sektörü ile ilgili 5 makale bulunmaktadır. Ezber ve Sayar (2016, s. 81) akademi dışında medya ve iletişim eğitimi veren çeşitli kamu ve özel kuruluşları incelemiştir. Akademi dışındaki kurumların iletişim eğitimi vermelerinin fakülte ve sektör kurumları arasında önemli bir etkileşim olduğunu, bilgi ve deneyimin birbirini tamamladığını ifade etmişlerdir.

Büyükaslan ve Mavnacıoğlu (2017, s. 231) ele aldığı makalede iletişim fakültesi ders müfredatları ile nitelikli işgücünü analiz edilmiştir. Yazarlar yaptığı analizde

uygulamalı iletişimin ve mesleki beceri derslerinin önemini vurgulamışlardır. Öğrencileri sektöre hazırlamak için müfredatlar üzerinde yapılması gereken değişikliklere dikkat çekmiştir.

İletişim eğitim ve medya sektörünü inceleyen derleme niteliğindeki araştırmada ise Çankaya ve Köktener (2017, s. 240) iletişim öğrencilerinin iş bulma fırsatların ve “okullu-alaylı” kavramlarını ele almıştır. İletişim eğitimin ilk yıllarında mezun sayısının azlığı avantaj olmuş, fakat sonraki yıllarda mezun sayısının çok olması öğrencilerin iş bulma konusunda problem yaşamasına neden olmuştur. Bu durumun da mezunların düşük ücretle çalışmasına yol açmıştır.

Kaderoğlu Bulut ve Hacısalihioğlu’ nun (2021, s. 291) yaptığı araştırmaya göre iletişim fakültesi öğrencilerinin medya emek piyasasına yönelik beklentileri aşağıda belirtilmektedir:

“Araştırmanın bulguları, öğrencilerin eğitim aldıkları alanda çalışmaya istekli oldukları fakat bu alanda iş bulma konusunda umutsuzluk yaşadıklarını işaret etmektedir. Yanı sıra, öğrencilerin büyük çoğunluğu sektörde çalışma koşullarının kötü ve ücretlerin yetersiz olduğunu düşünmektedir. Mesleki vasıflara dönük kanaatleri ise sektörde teknik becerilerin önde olduğu fakat mesleğin niteliğini artırmak için entelektüel donanımın da gerekli olduğu yönündedir”.

İletişim fakültesi müfredatları ile medya sektörü iş alanlarını karşılaştıran Üçler ve Büyükçelikkok (2021, s. 1268) genellikle müfredatlarda dijitalleşme olmasına rağmen seçmeli ders olarak bulunduğunu ve kuramsal ağırlığın korunduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca sektör beklentilerinin çoğunlukla dijitalleşme ve dijital teknolojide olduğunu vurgulamışlardır.

İstihdam konusunda 3 makale bulunmaktadır. Bunlardan ilki 2000 yılında

Atabek ve arkadaşlarının (2000, s. 17) yazdığı makaledir ve çok dikkat çekicidir. Yazarlar Anadolu Üniversitesi İletişim Fakültesi mezunları üzerinde yaptıkları araştırmada mezunların %80'inin mezun olduktan 6 ay içerisinde bir iş bulduklarını ve daha çok kendi bölümlerine uygun bir işte çalıştıklarını vurgulamıştır. Mezunların en çok yaptıkları işler de muhabirlik, halkla ilişkiler uzmanlığı, akademisyenlik, müşteri temsilciliği, metin yazarlığı, yapımcılık, insan kaynakları uzmanlığı, kameramanlık, eğitim uzmanlığı, medya planlamacılığı, fotoğrafçılık olarak tespit edilmiştir.

Eğer Türkiye'de 2000 yılındaki iletişim fakültesi mezun öğrenci sayıları ile 2023 yılındaki mezun öğrenci sayıları karşılaştırılsa günümüzdeki mezunların iş bulamamalarının en önemli sebeplerinden birine ulaşılabileceği düşünülmektedir.

Gürel ise (2009, s. 124) İstanbul'daki 5 yıldızlı otellerin iletişim yöneticilerinin, otellerde çalışan halkla ilişkiler bölümü mezunlarına ilişkin görüşlerini değerlendirmiştir. Değerlendirmede; yabancı dilin önemi, medya bağlantısı, Dünya'daki akımların takibi, prezantabl olunması, bireysel başvuruların önemi ve iletişim fakülteleri ile otellerin işbirliği konularının önemini vurgulamıştır.

Staj konusunda ise Coşkun ve Gürer (2020, s. 962) bir araştırma gerçekleştirmiştir. Çalışmada sektör temsilcileri, akademi, sektör ve devlet işbirliğinin gerekliliği vurgulanmıştır. Çok sayıda stajyerin olması, sigorta maliyetlerinin yüksek olması staj uygulamasını zorlaştırmaktadır.

Sonuç

Türkiye'deki iletişim eğitiminin geliştirilmesi konusunda çok sayıda metin yazılmıştır. Bu çalışmada iletişim eğitimi konusunda 52 adet makale 11 tematik alana göre değerlendirilmiştir. Makalelerin neredeyse yarısının (% 47) iletişim eğitimi değerlendirme makalesi olduğu tespit

edilmiştir. Bunlardan da 8 adet makalenin de "beklenti, genel sorun ve öneriler" üzerinde yazıldığı görülmektedir. Yine değerlendirme teması içerisinde kredite, yeterlilik ve kalite güvencesi konusunda 6 adet makale yazılmıştır. Öğretmen davranışı, iletişim etkileşimi üzerine herhangi bir makale yazılmamıştır. Medya istihdam ve staj konusunda 8 makalenin (yüzde 15) yazıldığı tespit edilmiştir.

İletişim eğitimi üzerine yapılan bu çalışmada öncelikli kaygıların fakülte ve öğrenci sayıları olduğu görülmüştür. 2000'li yıllardan mezun olanlar fakültelerden ve medya sektöründen beklediğini gerçekleştirmesine rağmen, son yıllarda mezun olanlar için aynı ifadeyi kullanamayız.

Üniversite sektör tartışması haricinde akademik eğitim tartışması da değerlendirilen önemli konular arasındadır. Özellikle iletişim fakültelerinin iyi bir entelektüel yetiştirmeleri, batının hegemonyasından uzaklaşan kendine ait fikirler üreten öğrencilerin yetiştirilmesi beklenmektedir. Aynı zamanda YÖK'ün uygulamaları ile akreditasyon ve yeterlilik konuları da iletişim eğitiminde etkin olmaktadır. İletişim eğitimi konusunda yazılmış makalelerin tematik değerlendirmesi ile yeni araştırmacıların kendilerine yön vereceği düşünülmektedir.

İletişim öğretmenleri öğrencilerin gelecekteki yaşamlarında kritik bir rol oynadıklarının farkında olmalıdır. Bu öğrenciler iletişim bölümü öğrencileri olabilir ya da birkaç iletişim dersi almış bölüm dışı öğrenciler olabilir. İnsan hayatını etkileyen pek çok faktör olabilir, fakat yetkin iletişim, öğrencilerimizin hayatın zorluklarına karşı nasıl mücadele edeceği konusunda önemli bir rol oynamaktadır. Başta dekan olmak üzere bölüm başkanları, öğretim elemanları ve memurlar iletişim alanı içindeki ve dışındaki çalışanlar iletişim

disiplininin ve iletişim eğitiminin zorluğunu kabul etmelidir. Bazı durumlarda üniversitenin ve fakültenin görevi kampüsteki öğrenciler için iletişim eğitimine sadece göstermelik hizmet sağlamaktadır (S. P. Morreale & Pearson, 2008, s. 236).

Ayrıca 2020 yılında günümüze Kovid 19 pandemisi ve yaşanan depremler nedeniyle eğitim belli bir süre uzaktan yapılmıştır. Günümüzde ise bazı dersler uzaktan yapılmaya devam etmektedir. Bu doğrultuda Morreale ve arkadaşları (2021, s. 1) öğretmenlere “çevrimiçi pedagojisi” ve “kriz pedagojisi” eğitimlerinin verilmesini önermektedir. Gerçekte iletişim eğitimi ile ilgili temel sorunlara bakıldığında müfredatlar, öğretmenin eğitimi ve mezunların çalışma alanları üzerinde durulduğu fakat pedagoji eğitimi üzerinde durulmadığı görülmüştür. Ayrıca iletişim eğitiminden sorumlu kişilerin kendisinin kuruma aitlik hissi, mesleğine değer vermesi ve mesleğini sevmesi noktasında değerlendirmelerin olmadığı tespit edilmiştir.

Sprague’ ya göre iletişim eğitiminin dört temel hedefi bulunmaktadır (2009, ss. 19-20). Bunlar, kültürel bilgiyi aktarmak, öğrencilerin entelektüel becerilerini geliştirmek, öğrencinin kariyer becerilerini geliştirmek ve toplumun temel değerlerini yeniden şekillendirmektir.

Son olarak Walter Ong’ un (2018, s. 97) Sözlü ve Yazılı Kültür Kitabı’nda ifade ettiği gibi yazı, insan bilincini en çok değiştiren ve geliştiren buluştur. İletişim eğitimi alanında yazılmış kapsamlı makalelerin artması, insanların iletişim eğitimi konusunda bilinçlerinin de artacağı ve buna bağlı olarak daha nitelikli eğitimin verileceği düşünülebilir.

Gelecek çalışmalar için denilebilir ki, içinde bulunulan hız ve haz toplumunda, müfredatların güncellenmesi, öğretmen davranışı, iletişim eğitiminde pedagoji ve

yeni temalar üzerine araştırmaların yapılması iletişim eğitimi literatürüne büyük katkılar sunacağı düşünülmektedir.

Açıklamalar

* *Etik Kurul Onayı:* Bu çalışma etik kurul onayı gerektirmemektedir.

* *Yazar Katkı Oranı:* Uygun değildir.

* *Çıkar Çatışması:* Bu çalışmanın yazarı herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan etmektedir.

* *Akademik Finansal Destek:* Bu çalışma, herhangi bir finansal destek almamıştır.

* *Yazar Beyanı:* Çalışma herhangi bir tezden üretilmemiştir, kongre, sempozyum ya da konferansta bildiri olarak sunulmamıştır.

Structured Extended Abstract

Objective of the Study

Communication technologies are advancing globally and have seen an upsurge in usage across numerous fields. In recent years, individuals have increasingly utilized social media technologies for communication. The proliferation of these technologies and the emphasis on effective communication underscore the importance of communication education. This study aims to thematically present published articles on communication education in Türkiye.

Originating in the United States, communication education has been a staple in various university programs in Türkiye for the past fifty years. The initial graduates in this field earned their diplomas from the Departments of Journalism, Public Relations, Radio, and Television in 1969 (Tokgöz, 2003, s. 22). Since then, undergraduate programs in communication have been established. Throughout the years, communication education has been delivered under various titles across associate,

undergraduate, graduate, and open education programs.

The primary purpose of communication education is to produce media professionals well-suited for the communication industry (Özkanal & Özgür, 2017, s. 7). Furthermore, these institutions emphasize nurturing individuals with a deep understanding of general culture and a propensity to question.

In this study, articles related to communication education in Türkiye are presented thematically. Based on the gathered information, the primary challenges and potential solutions within communication education are highlighted.

Literature Review

An analysis of the challenges in communication education indicates that the most significant gaps exist in practical areas. Providing students with opportunities to engage directly in communication fields is of utmost importance. Initially, students should hone their skills in the school laboratory, and in subsequent years, internships and on-the-job training should be made available to further their experience (Can, 2018, p. 2).

A notable aspect of communication education is the prevalence of open and distance education programs. Entry scores for these programs tend to be lower than those for traditional programs. However, when reviewing the program qualifications, similarities in outcomes and learning objectives become evident. These programs should be evaluated in accordance with the Turkish Higher Education Field Qualifications. Moreover, fostering a sense of belonging within communication education is imperative (Özkanal & Özgür, 2017, p. 21).

Methodology

The research focuses on articles concerning communication education in Türkiye. The specific sample for this study comprises articles on the DergiPark website published as of August 21, 2023. This sample is restricted to 52 articles that feature the keyword "communication education" on the DergiPark platform.

This research seeks to address two fundamental questions:

Q1: Which aspects of communication education receive the most emphasis in the articles published on DergiPark in Türkiye?

Q2: What are the predominant challenges associated with communication education as highlighted in these articles?

The thematic analysis utilized in this study draws from the methodologies of Wilson et al. (2023) and Hendrix and Wilson (2014).

In this study, an additional theme was incorporated into the categorization proposed by Wilson et al. (2023), resulting in the analysis of 11 themes. These encompass teacher resources, mental health and pedagogy, teacher behavior, ethics/free speech, public speech/discussion, technology, communication interaction, identity and culture, and evaluation.

Conclusion

Numerous texts have been penned addressing the enhancement of communication education in Türkiye. In this present study, 52 articles pertaining to communication education were assessed across 11 thematic domains. The findings revealed that nearly half of these articles (47 %) focused on evaluations of communication education. Out of these, 8 articles centered on "expectations, general challenges, and recommendations." Furthermore, within the evaluation theme, 6 articles were dedicated to topics like accreditation, competence, and quality

assurance. Notably, there were no articles that addressed teacher behavior or communication interaction. Meanwhile, 8 articles, representing 15 percent of the total, concentrated on media employment and internships.

This study on communication education highlights concerns primarily about the number of faculties and students. Graduates from the 2000s had their expectations from faculties and the media sector met, but this is not the case for more recent graduates.

Beyond debates about the university-private sector collaboration, there is also significant discussion around the quality of academic education. Communication faculties are under pressure to nurture deep thinkers and encourage students to develop unique ideas, free from Western influences. Moreover, decisions and practices from the Council of Higher Education (YÖK), especially regarding accreditation and qualifications, greatly impact communication education.

Kaynakça

- Akgül, M., & Akdağ, M. (2018). İletişim Eğitimi ve Disiplinlerarasılık: İletişim Fakültelerindeki Akademisyen Profili Üzerine Bir Değerlendirme. *Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi*, 31, 1-20. <https://doi.org/10.17829/turcom.499682>
- Akkaya, N., Özden, E., & Güllü, B. (2021). Examples of Communication Conflicts in Translated Children's Literature Works. *The Journal of Limitless Education and Research*, 6(3), 371-407. <https://doi.org/10.29250/sead.974256>
- Aksoy, Z. (2016). Kültürlerarası İletişim Eğitiminde Öğrencilerin

Kültürlerarası Duyarlılık Gelişimi Öz Değerlendirmeleri Üzerine Bir İnceleme. *Selçuk İletişim*, 9(3), 34-53.

<https://doi.org/10.18094/si.55438>

- Alemdar, K. (2018). Türkiye'de İletişim Bilimleri: Batı Düşüncesinin Egemenliğinden Özgünlüğe. *Etkileşim*, 1, 8-28.
- Arık, M. B., & Bayram, F. (2011). İletişim Eğitimi ve İletişim Akademisyenleri: Veriler Işığında Genel Bir Değerlendirme. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 15, 81-98.
- Atabek, N., Ünlü, S., & Taşçı, D. (2000). Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Mezunlarının Meslek Yaşamları Üzerine Bir Araştırma. *Selçuk İletişim*, 1(2), 3-17.
- Atabek, Ü., & Atabek, G. Ş. (2014). İletişim Eğitiminde Farklı Perspektifler: Öğrenciler, Akademisyenler ve Meslek Mensuplarının İletişim Eğitimi Hakkındaki Tutumları. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 2014(38), 148-163.
- Ataizi, M., & Sever, N. S. (2017). Aldıkları Eğitimle İlgili Üniversite Öğrencilerinin Algı, Görüş ve Değerlendirmeleri. *Selçuk İletişim*, 9(4), 129-140.
- Aziz, A. (2020). Türkiye'de Yükseköğretimde Kalite Güvencesi ve İletişim Eğitimi Akreditasyonu. *Yeni Yüzyıl'da İletişim Çalışmaları Dergisi*, 1(1), 12-29.
- Bakan, U., & Bakan, U. (2017). Medya ve İletişim Eğitiminde Yeni Nesil Kitlesele Açık Çevrimiçi Derslerin Analizi: Temel Yetkinlikleri Belirlemeye Yönelik Bir Yaklaşım. *İstanbul Üniversitesi İletişim*

- Fakültesi Dergisi | Istanbul University Faculty of Communication Journal, 52, 1-24.*
<https://doi.org/10.17064/iuifd.333058>
- Bal, H. (2016). *Nitel Araştırma Yöntem ve Teknikleri*. Sentez Yayıncılık.
- Baritci, F. (2021). Basın Yayın Yüksek Okullarından Fakültelere Türkiye'deki Medya ve İletişim Eğitiminin Dönüşümü: Müfredatlar Üzerine Bir İnceleme. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, 19(38), 685-702.*
- Berg, B. L., & Lune, H. (2019). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (9. bs). Eğitim Yayınevi.
- Beşbudak, M., Özmelek Taş, N., & Nazlı, A. K. (2022). A Comparative Analysis on Communication Education Themes of the Communication Research Association (ILAD) and the European Communication Studies and Education Association (ECREA). *ODÜ Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi (ODÜSOBİAD), 12(2), 1101-1124.*
<https://doi.org/10.48146/odusobiad.1121333>
- Büyükaslan, A., & Mavnacioğlu, K. (2017). İletişim Fakültesi Ders Müfredatlarının Sektörün Nitelikli İşgücü Talebine Uyumu. *International Journal of Cultural and Social Studies, 3(2), 219-233.*
- Can, S. (2018). İletişim Eğitiminde Akademi ve Sektör Beklentileri Üzerine Bir Araştırma. *NWSA Academic Journals, 13(3), 57-73.*
<https://doi.org/10.12739/NWSA.2018.13.3.4C0225>
- Cangöz, D. D. İ. (2013). İletişim Fakültesi Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Farkındalığı ve Cinsiyetçi Şiddetle İlgili Görüşleri. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi, 19, 41-64.*
- Cankaya, Ö., & Köktener, A. (2017). The Relationship Between Communications Education and Media Sector in the Period of Media Training. *Electronic Journal of New Media, 1(3), 237-241.*
<https://doi.org/10.17932/IAU.EJN.M.25480200.2017.1/3.237-241>
- Coşkun, M., & Gürer, M. (2020). İletişim Eğitiminde Staj Gerçeği-Sektör, Eğitim Kurumu Saha Çalışması. *Selçuk İletişim, 13(2), 942-966.*
<https://doi.org/10.18094/josc.690876>
- Çaplı, Ç., & Taş, O. (2018). Problems in Media Ethics Education: An Assessment of Syllabi of Undergraduate Courses in Türkiye. *Connectist: Istanbul University Journal of Communication Sciences, 55, 61-76.*
<https://doi.org/10.26650/CONNECTIST2018-0014>
- Çiftçi, G. T. (2018). Hizmet İçi Eğitim Bağlamında Yapılan İletişim Eğitimlerinde Alternatif Bir Yöntem Olarak Yeni Medya Platformlarından Blog Kullanımı. *Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1(2), 39-61.*
- Çubukçu, H., Ergeç, N. E., & Gündüz, F. (2017). Fotoğrafçılık Uygulamalarının İletişim Eğitimi Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 26(1), 327-339.*
- Dağtaş, E. (2011). Üniversite Sanayi İşbirliği Perspektifinden Türkiye'deki İletişim Eğitimine İlişkin Bir Değerlendirme. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 15, 32-48.*

- Dağtaş, E., & Kaymas, S. (1998). Türkiye’de İletişim Eğitimi Üzerine Öneriler. *Kültür ve İletişim*, 1 (2)(2), 93-110.
- Erdenir, A. (2021). Avrupa Yükseköğretim Alanı Projesi Doğrultusunda Türkiye’de İletişim Eğitimindeki Nicel Gelişmelere Bakış. *Yeni Yüzyıl’da İletişim Çalışmaları Dergisi*, 2(2), 51-60.
- Ergeç, N. E. (2014). Uluslararası Yükseköğrenim Trendleri Bağlamında İletişim Eğitimi Yeniden Düşünmek. *Selçuk İletişim*, 8(2), 5-31.
- Ezber, B., & Sayar, T. E. (2016). Türkiye de Akademi Dışı Medya ve İletişim Eğitimi. *Marmara İletişim Dergisi*, 26, 71-83. <https://doi.org/10.17829/midr.2017.45>
- Gökbudak, Z. S., & Gökbudak, R. (2003). İletişim Fakültesi Radyo Televizyon Sinema Bölümü Öğrencilerinin Müziğe Olan İlgileri. *Selçuk İletişim*, 3(1), 35-41. <https://doi.org/10.18094/si.29489>
- Gürel, T. (2009). Otel İşletmelerinin İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler Bölümü Mezunlarından Beklentileri: İstanbul’daki 5 Yıldızlı Otellerin İletişim Yöneticilerinin Görüşleri. *Kocaeli Üniversitesi İletişim Fakültesi Araştırma Dergisi*, 9, 105-127.
- Güz, N., Yanık, H., & Yeğen, C. (2017). A New Approach to the Education System of Communication Faculties. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 3(5), 1546-1560. <https://doi.org/10.24289/ijsser.312918>
- Hendrix, K., & Wilson, C. (2014). Virtual Invisibility: Race and Communication Education. *Communication Education*, 63(4), 405-428. <https://doi.org/10.1080/03634523.2014.934852>
- İldan Çalım, S., & Saruhan, A. (2019). Travelbee kuramı’na göre verilen kişilerarası iletişim eğitiminin ebelerin iletişim becerilerine ve annelerin doğum memnuniyetine etkisi. *NWSA Academic Journals*, 14(4), 104-121. <https://doi.org/10.12739/NWSA.2019.14.4.4B0030>
- İnce, M. (2022). İletişim Fakülteleri Dekanları Konseyi (İLDEK) Toplantılarının Yeni Medya Eksenli İletişim Eğitimine Olası Katkıları Üzerine Bir Değerlendirme. *Yeni Medya*, 2022(12), 421-422.
- İşcan, H., & Ayhan, N. (2017). Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi Referans Seviyeleri Üzerinden İletişim Eğitimi: “Kırgızistan Örneği”. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(1), 143-163.
- Kaderoğlu Bulut, Ç., & HacisaliHoğlu, E. (2021). İletişim Fakültesi Öğrencilerinin Medya Emek Piyasasına Dönük Algı ve Beklentileri: Ankara Örneği. *Ankara Üniversitesi İlef Dergisi*, 8(2), 261-295. <https://doi.org/10.24955/ilef.901414>
- Kaygusuz, E. (2023). Türkiye’de iletişim eğitiminin akreditasyonu: Akredite programlardaki idareci akademisyenlerin görüşlerine yönelik bir araştırma. *Connectist: Istanbul University Journal of Communication Sciences*, 0(64), 123-153. <https://doi.org/10.26650/CONNECTIST2023-1238362>

- Kılıç, N. (2020). Meslek Liselerinde İletişim Eğitimi Üzerine Bir Betimleme. *Selçuk İletişim*, 13(1), 354-377.
- Kirkpatrick K.L. (1976). Evaluation of Training. İçinde *Training and Development Handbook: A Guide to Human Resource Development* (ss. 3001-3019). McGraw-Hill.
- Koç, Ç. T. (2021). Radyo, Televizyon ve Sinema Anabilim Dalındaki Doktora Tezleri Üzerine bir İçerik Analizi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 17(33), 674-700.
<https://doi.org/10.26466/opus.832924>
- Künüçen, H. H., & Demirci, A. (2021). İletişim Eğitimi ve Artırılmış Gerçeklik Uygulaması: Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümü Örneği. *Yeni Medya*, 10, 87-106.
- Merrill, M. D. (2002). First principles of instruction. *Educational Technology Research and Development*, 50(3), 43-59.
<https://doi.org/10.1007/BF02505024>
- Morreale, S., Backlund, P., & Sparks, L. (2014). Communication Education and Instructional Communication: Genesis and Evolution as Fields of Inquiry. *Communication Education*, 63(4), 344-354.
<https://doi.org/10.1080/03634523.2014.944926>
- Morreale, S. P., & Pearson, J. C. (2008). Why Communication Education is Important: The Centrality of the Discipline in the 21st Century. *Communication Education*, 57(2), 224-240.
<https://doi.org/10.1080/03634520701861713>
- Morreale, S. P., Thorpe, J., & Westwick, J. N. (2021). Online teaching: Challenge or opportunity for communication education scholars? *Communication Education*, 70(1), 117-119.
<https://doi.org/10.1080/03634523.2020.1811360>
- Ong, W. J. (2018). *Sözlü ve Yazılı Kültür, Sözü'nün Teknolojileşmesi* (6. bs). Metis Yayınları.
- Öksüz, B., & Görpe, S. (2019). Halkla İlişkiler mi Kurumsal İletişim mi? Akademiden Uygulamaya Kavram Tartışmaları. *Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi*, 33, 1-23.
<https://doi.org/10.17829/turcom.514362>
- Özer, Ö. (2006). Türkiye'de İletişim Eğitimi: Ankara'da Ulusal Medyada Görev Yapan Muhabirlerin Düşünceleri ve Araştırmayla Gelen Öneriler. *Kocaeli Üniversitesi İletişim Fakültesi Araştırma Dergisi*, 8, 57-82.
- Özkanal, B., & Özgür, A. Z. (2017). Türkiye'de Yükseköğretimde Açık ve Uzaktan Öğrenme Yöntemi ile İletişim Eğitimi Üzerine Değerlendirmeler. *Selçuk İletişim*, 9(4), 5-24.
- Öztürk, S. (2011). İletişim Eğitiminin Hedefi: Yeni Bir Entellektüel Yaratmak. *Akdeniz İletişim Dergisi*, 15, 145-156.
- Seyfi, M., & Polat, H. (2019). Türkiye'deki Çağrı Merkezi Hizmetleri Bölümlerinin Müfredat Analizi. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(4), 17-35.
<https://doi.org/10.18026/cbayarso.479550>
- Sezgin, M., & Güler, Ş. (2021). Öz'ün Söz Üzerine Etkileri: Kendilik Tutarlılığı,

- Beden İmajı ve İletişim Becerileri Arasındaki İlişkilerin İletişim Öğrencileri Üzerinde İncelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 52, 206-234. <https://doi.org/10.9779/pauefd.787237>
- Sprague, S. (2009). The Goals of Communication Education. *İçinde Teaching Communication Theory, Research and Methods* (ss. 15-31). Routledge Taylor & Francis Group.
- Şeker, M., & Şeker, T. (2011). İletişim Eğitiminde Temel Sorunlar ve Açmazlar. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 15, 99-118.
- Tanaci, F., & Balci, Ş. (2021). Türkiye’de Gazetecilik Eğitimi: Akademi, Öğrenci ve Sektör Beklentileri Üzerine Bir Araştırma. *İNİFE - Dergi*, 6(2), 409-429. <https://doi.org/10.47107/inifedergi.882983>
- Taşbaşı, K. (2015). Üniversitenin dönüşümü sürecinde yitirilen bütünsellik: Ünsal Oskay ın çalışmaları üzerinden iletişim bilimlerine ve iletişim eğitimine bakış. *Marmara İletişim Dergisi*, 23, 1-11. <https://doi.org/10.17829/midr.20152316039>
- Tokgöz, O. (2003). Türkiye ’de İletişim Eğitimi: Elli Yıllık Bir Geçmişin Değerlendirilmesi. *Kültür ve İletişim*, 6 (1)(11), 9-32.
- Uzun, R. (2011). Türkiye’de Gazetecilik Eğitimi: Değişimler ve Eğilimler. *Akdeniz İletişim Dergisi*, 11, 119-132.
- Üçler, N., & BüyükçelîKok, T. Ö. (2021). İletişim Fakültesi Müfredatlarının Medya Sektörü İş İlanları Üzerinden Sektörel Beklentileri Karşılama Yeterliliğinin İncelenmesi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 20(3), 1245-1269.
- Ültay, E., Akyurt, H., & Ültay, N. (2021). Sosyal Bilimlerde Betimsel İçerik Analizi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 10, 188-201. <https://doi.org/10.21733/ibad.871703>
- Wilson, C. T., Umi, S. A., Reid, A., & Hendrix, K. G. (2023). Still passed over: Race and the forgotten professors and students of color. *Communication Education*, 72(2), 124-146. <https://doi.org/10.1080/03634523.2022.2145491>
- Yalçın, H. (2013). Anne-Çocuk İletişimi Eğitiminin Etkileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 28, 179-194.
- Yüksel, E., Eroğlu, E., Adıyaman, H. K., & Kurt, B. (2019). İletişim Bilimleri Fakültesinin 40’ıncı Yılında Öğrenci Değerlendirme ve Beklentileri. *Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Uluslararası Hakemli Dergisi*, 27(1-36).
- Yüksel, E., & Koçak, A. (2003). Basın ve Yayın Bölümü Öğrencilerinin Basına Duydukları İlgi Düzeyi Üzerine Bir Alan Araştırması. *Selçuk İletişim*, 3(1), 42-50. <https://doi.org/10.18094/si.45130>